HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הסוף שטרח. והולך המלוה לקיימו: **שכיב חד מינייהו.** מת אחד מהן קודם שנתקיים השטר ואילו לא מת היה כל אחד בא ומעיד לגבי על מתיימת ידו ואין נריך לכתף עמו אחר אלא נאמן לומר זה כתב ידי כדאמרינן בפ"ב דכתובות (דף כ:) זה לומר זה כתב ידי וזה לומר זה כתב ידי כו' וחכמים אומרים אין נריכין לכתף עמהן אחר אלא נאמן לומר זה כתב ידי ואמרינן בגמ'[ג] לדברי חכמים על מנת שבשטר הן מעידין לנאמנו רחינו המלוה ואחמנו הלכך בתרי סגי ולא נריך חד מינייהו למסהודי לדחבדי' והיכא דמת אחד מהן אמרינן המת[ד] מליפא דרבנן לנריך שנים מן השוק להעיד על מתיימת יד המת והחי יעיד הוא לגבי על מתיימת ידו אבל העד החי לא יצטרף עם אחר מן השוק להעיד על מתיימת המת דכיון דעל מנת שבשטר הן מעידין וכי אמר זה כתב ידי נפק פלגא דממונא לפומיה שהרי הוא לגבי מעיד על מתיימתו ואין נריך אחר להעיד עמו וכי הדר מצטרף עם ההוא מן השוק להעיד על מתיימת המת הדר נפיק ליבעי ממונא על פומיה דשתא דכוליה ממונא נכי ליבעי נפק לפומיה ואתן על פי שנים עדים[ה] בעינן אבל דבר על פיו של זה ואחי דבר על פיו של זה והלכך הכא דשכיב חד מינייהו אין עד החי יכול להצטרף עם אחר מן השוק להעיד על מתיימת יד המת אלא נריך שנים מן השוק להעיד עליו: **אמר אחוה דהאי דקאי.** אחיו של עד החי בא להצטרף עם אחד מן השוק להעיד על מתיימתו כדפריטית לנריך שנים מן השוק להעיד על מתיימת לחידך המת: **ליימו מתניתין.** לתף על גב דשני אחין פסולין לעדות אחת אלא שמיני אלא כאחד אלו מתניתין לשלשה אחין בעדות קרקע אחד מאחד אחין זה מעיד על אותה שנה שזה מעיד אף כאן העד החי מעיד על החתימה שלו ואחיו על מתיימת יד המת: **הסס.** במתניתין לא קנסיק כל הממון: **נכי ריבעא.** חסר רבינו שלשת חלקים ממון אלא מתני' אלא פלגא הוא דנסיק אפומא דעד נכרי ופלגא נסיק אפומא דאחי והלכך כשיבין לעדות זו דטענת לפסל לחמנת קרובים בעדות אחת לפי שאינן חשובין אלא כאיש אחד ולגבי חזקת שלשת שנים כאיש אחד דמו שהרי איש אחר שנטרף עמהן מועיל בשלשתן אם רצה המחזיק שלשת שנים: **אבל הכא.** גבי שטרא נסיק נכי דבעא לממונא דהיינו שלשת חלקים הממון אלא מתני' דאחי כעד אחד נמלא על אחד מגבה שלשה חלקים והאחד דבינא על פי שנים עדיס וגו': **מתני' אלו דבריס שיש להס חזקה.** כלומר אלו מיני תשמישין לחמרינן לקמן שאדם משתמש בהן חבירו שאם שנים ולא מיחה בו חבירו יש לו חזקה לזה המחזיק ויכול לטעון אתה נתתו לי לתשמיש זה בתנתה או מכרתו לי כגון תשמישין קבועין כדמפרש לקמן שאדם מקפיד עליהן אם נעשין שלא ברשותו והלכך בשלשת שנים הוא חזקה דומיא דבורות שיחין ומערות ובית השלחין וכל הנך דלעיל [כח.] דכיון דקביעות תשמיש הוא כדמחזיק בגופה של קרקע חבירו דמי והוי חזקה בשלשת שנים. ורבינו מנחלל פירש אלו דבריס שיש להס חזקה כאדם בעל פירסנו ולא נהירא שלא לקמיה קאי כדפריטית דאי לעיל קאי ומסקנא דמתני' דלעיל היא לריכות לשון של הבל הוא שלא לזרך ועוד דאכתי תניון לקמן יש להס חזקה טובא. כללא דמילתא כל הני יש להן חזקה דתנן במתניתין על סוף הפרק בחזקת שלשת שנים מייתי כדמוכח בגרייתא (לקמן נט:) גם לפני רבי חייא אמר לו יגעת בני יגעת: **היה מעמיד בהמה לו'.** כל הנך דבריס המיטלטלין הן ואין תשמיש של קביעות ואין בעל חצר מקפיד על מרבע ומשמש שנים ולכך אין לו חזקה למחזיק לומר מדוע לא מחית בידי דאמר ליה בעל חצר לא חשבתי למחות שלא בחזקת בגוף הקרקע כדמחזקי אינשי ולא הייתי נפסד כלום ומעתה אני מקפיד: **תנור וכיריס.** מטלטלין הן וכן ריחים בריחיא דידה: **אבל עשה מחילה בחצר לו'.** הרי זה גדר והרי זו חזקה כל מקום תוך המחילות שעשה יכול לטעון לקוח הוא מידי: **הכניס ארגזין לתוך הבית.** של חבירו שלשת שנים גם על זחת ולחי מקפיד לינים ואם לא מיחה הפסיד דולחי על פיו עשה ובשתוקו: **ועשה מקום לו'.** לו עשה מקום: **עמוק שלשה.** כדי שלשה יתפזר: **לו גבוה שלשה.** מחילה גבוהה שלשה: **גמ' מאי שנא רישא.** דבהעמדת בהמה כדי גבה מחילה אין זו חזקה: **ומ"ש סיפא.** דבעשיית מחילה קנה. וקא ס"ד השתא דבחיטים בעלמא שאינו בר חצר זו קאמר לחלן זו חזקה והלכך קשיא ליה מ"ש רישא מסיפא הא ולחי מקפידין בני חצר על חיט נכרי שיבוא כאן בהמותיו ומלאן מיחו ולחי הקנו לו מקום בחצר זה להעמיד בהמותיו ואמאי אין לו חזקה ולקמן [ע"ב] מתרץ לה בשתפין: **אמר עולא.** כל חזקה לעושה שלא קנה אם בא לעשותה בנכסי הגר לקנותה מיד. והוא הדין לענין קונה קרקע מחבירו ומ"ל לך חזק וקני והלך והמחזיק חזקה לעושה שלא קנה כגון העמדת אם בהמתו או תנור וכיריס לחלן זה נעל וגדר שלא עשה סוס תיקון בגוף הקרקע: **בנכסי חבירו נמי לא קנה.** כלומר לענין חזקת שלשת שנים שלוקח אומר לקחתי ומוכר אומר לא מכרתי אינה קרויה חזקה להיות במקום עדי מכירה להא לא עבד ולא מידי: **כל שאילו בנכסי הגר קנה.** כגון עשיית מחילה ורפק בה פורתא: **בנכסי חבירו נמי קנה.** כלומר הוי חזקה. ומיהו הקנין ע"י מעות או מתנה היא. ומיהו הכניס תרנגולין לתוך הבית דקתני סיפא דהוי חזקה בנכסי הגר לא הוי חזקה והאי שלא פריך לה משום דעדיפא מינה קפריך רב ששת. ואית דמפרש דהכניס תרנגולין נמי הוי חזקה בנכסי הגר דהיינו נעל שנעל את הדלת בפניהם ולאו מילתא היא דנעילת דלת לאו חזקה היא לחינו דומה אלא למבריח אחרי כדאמרן לעיל (נג.) ועשה דלת בשנין מיירי שעשה דלת או מחיצה: **ולשנה הוי.** בתמיה דקא מדמית חזקת שלשת שנים שתולי בקפידא לחזקת קנין בנכסי הגר שתולי בתקון הקרקע: **ניר.** לתחרינן בפירקין לעיל (דף ו:) דלכולי עלמא ניר לא הוי חזקה דבנכסי הגר קנה אפי' רפק בה פורתא ובנכסי חבירו לענין שלא שנים לא קנה בחזקה זו לפי שהכל תלוי בהכלת הפירות שאם יחרוש ולא יכלו אין בעל הקרקע מפסיד שהרי יזרע ואחר יאכל: **והרי הכילת פירות.** לקיטת הפירות דבנכסי חבירו קנה אם אכל הפירות שלשת שנים הוי הכלת פירות שלשת שנים במקום עדות שקנה הקרקע זו מן הטעלים כדאחרן בכוליה פירקין: **ובנכסי הגר לא קנה.** לאין זה נעל וגדר כדאחרן לעיל (דף נד.) תחי מאן דפשח דיקלא מדעתא דמיותא לא קני: **אלא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה.** לעולם גבי אינש נכרי שבא להעמיד בהמה בחצר אחרים אמרי לו בה שותפות לא שנא רישא ולא שנא סיפא דהוי חזקה אלא גבי חצר מניחין לנכרים להעמיד בהמתם משמישין הללו בחצר שלהן אם כן נטלו רשות מהן ואם לא מיחו בתוך שלשת שנים הוי חזקה:

והכא

ההוא שטרא דהוה חתימי עליה בי תרי שכיב חד מיניהו אתא אחוה דהאי דקאי וחד אחרינא לאסהודי אחתימת ידיה דאידך סבר רבינא למימר היינו מתני' ג' אחין ואחד מצטרף עמהן אמר ליה רב אשי א"מי דמי התם לא נפיק נכי ריבעא דממונא אפומא דאחי הכא נפיק נכי ריבעא דממונא אפומא דאחי: **מתני'** אלו דברים שיש להן חזקה ואלו דברים שאין להן חזקה ב"היה מעמיד בהמה בחצר תנור ריחים וכיריים ומגדל תרנגולים ונותן זבלו בחצר אינה חזקה אבל עשה מחיצה לבהמתו גבוה עשרה טפחים וכן לתנור וכן לכיריים וכן לריחים הכניס תרנגולין לתוך הבית ועשה מקום לזבלו עמוק שלשה או גבוה שלשה הרי זו חזקה: **גמ'** מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר עולא כל שאילו בנכסי הגר קנה בנכסי חבירו קנה כל שאילו בנכסי הגר לא קנה בנכסי חבירו לא קנה מתקיף לה רב ששת וכללא הוא והרי ניר דבנכסי הגר קנה בנכסי חבירו לא קנה והרי אכילת פירות דבנכסי חבירו קנה בנכסי הגר לא קנה אלא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה

ומאני דהכא לא מכחשי מהדדי דאין מיטי ומערי לא דייקי מינאי מע"ג דדייקי אין מנה אחוה למנה לאן זוזא בזוזא (סנהדרין דף ל:) המס נריכי למידק שמייב לשלם (ג) אומו מנה אלוה אבל הכא לא דייקי דכל ענין שיתלננה מטין או שעורים הוי חזקה ומיהו זה אומר אלוה מטין וזה קטנית עדותן בטלה דאפי' בלא דקדוק אין אדם טועה בין מטין לקטנית: **הכא** נפיק (ד) **נבי רבעא [דממונא] אפומא** (ה) דאחי. ומע"ג היכ תקנה לאחרינן בפרק ג' דכתובות (דף כח. ושם) דאפ מת אחד מן האחמנין ואין שנים מן השוק להעיד עליו לכתוב אחיהם ידיה אחתימת המת ושדי לבי דיינ ומחזקי ליה כו' אכי נמי הכא לא אלא לכרינן בעי למימר דבלאו הכי יכול אחיו להעיד והוה מלתא למתני': נשותפין

רבינו גרשום

אחתימת ידא דאידך. דמיית: היינו מתני'. דא' יכול ליצטרף עם אחין להעיד: התם. במתני' לא נפיק. אלא פלגא ממונא אפומא דאחי ופלגא אפומא [דאחר]: הכא נפיק נכי ריבעא אפומא דאחי. שאותו אח הנחתם מעיד על חצי הממון ואח השני ואחד מעידין על חתימת המת נמצא אח שני מעיד על רביע הממון והאחד שעמו מעיד על הרביע: **פ'סקא** היה מעמיד בהמה. בחצר חבירו: או מעמיד תנור וכירים וכר'. אלו דבר המטלטל הן אינה חזקה דהואיל דלא קביע לא קפיד בעל חצר: אבל עשה מחיצות. דהיינו בנין קבוע או הכניס תרנגולין לתוך הבית של בעל חצר שמשתמש בביתו או עשה מקום לזבלו בחצר ושתיק בעל חצר הרי זו חזקה: כל שאילו בנכסי הגר קנה. כגון נעל גדר ופרץ היינו דומיא דסיפא דגדר ועשה מחיצה: כל שבנכסי הגר לא קנה. אלא בפני עלמו ניר לא הוי חזקה: ובנכסי חבירו לא קנה. כדאמר בפירקין דלעיל אלא דכולי עלמא ניר לא הוי חזקה: והרי אכילת פירות. אילן חבירו ג' שנים הויא חזקה: ובנכסי הגר לא קנה. כדאמר לעיל בההיא איתתא דאכלה תליסר שנין ולא קנתה בהכי: אלא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה. לאו היינו טעמא דמתני' כדקאמרת אלא מתני'

רנט א מיי' פ"ז מהל' עדות הל' ד סמג עשין קיז טוש"ע מ"מ סי' מו סעיף יב:
רם ב מיי' פי"ב מהל' טוען ונטען הל' יד ופ"ה מהל' שכנים הל' ה סמג עשין לה ופ' טוש"ע מ"מ סי' קמ סעיף טו ופ' קפץ סעיף ה ועי' בג"י:

(ג) [כתובות כח.], ב) [שם], ג) [דבריהן], ד) [ל"ל דאמרן],

הגהות הב"ח

(ה) תום' ד"ה נכי (בלף הקודם) אלא מעתה כו' לאלם כאותו מנה: (ב) ד"ה הכא נפיק כולה ממונא נכי ליבעי: